

Bjarne Berntsen slutter nok en gang i Viking.
Geir Solstad blir nok engang styreleder.
På tide å installere svingdør i Jättavågen?

Livssyn

Burde Stavanger-biskopen holdt seg til sitt og ikke uttalt seg om oljeutvinning og klima 9. januar?

Burde kirken tie om oljå?

TO UKER ETTER at Erling J. Pettersen fylte førstesiden av Aftenbladet, skrev kronikk og fyrte opp debatten om oljeutvinning, klima og global rettferdighet, kan det være grunn til å reise spørsmålet om kirkenes offentlige rolle i de mange samfunnsmessige spørsmål som diskuteres. Det er i nemlig i prinsippet uendelig mange ting kirkenes representanter kunne mene noe om: bybanen, hverdagsrasisme, Midtøsten, Norges krigføring i fjernliggende himmelstrøk, tilbud om tidlig ultralyd og «de papirløse».

Det er etter hvert blitt tradisjon for at norske biskoper uttaler seg om en rekke sosiale spørsmål. En gjennomgang av Bispemøtets saksliste på 1960- og 70-tallet, viser en liste med sosialpolitiske spørsmål som har blitt kommentert: trafikk og etikk, narkotika og kirken, kirken og alkoholismen, tobakkskadene i folket, kontroversielle tv-program og naturligvis saken om ny abortlov. Men hva er det biskoper kan tilføre debatten i slike og andre spørsmål?

MAN KUNNE ganske naivt spørre seg om biskoper er utrustet med en annen form for fornuft eller moralsk ressurs, som gjør det viktig å høre deres mening. Den enkle observasjon at partier som Venstre og KrF har støttet biskopens miljøutspill, mens Frp har kritisert ham for å være på feil bane, og bare være et symbolsk utspill, kan tale for at innspillet er av politisk natur og følger forutsigbare politiske skillelinjer i miljø saker.

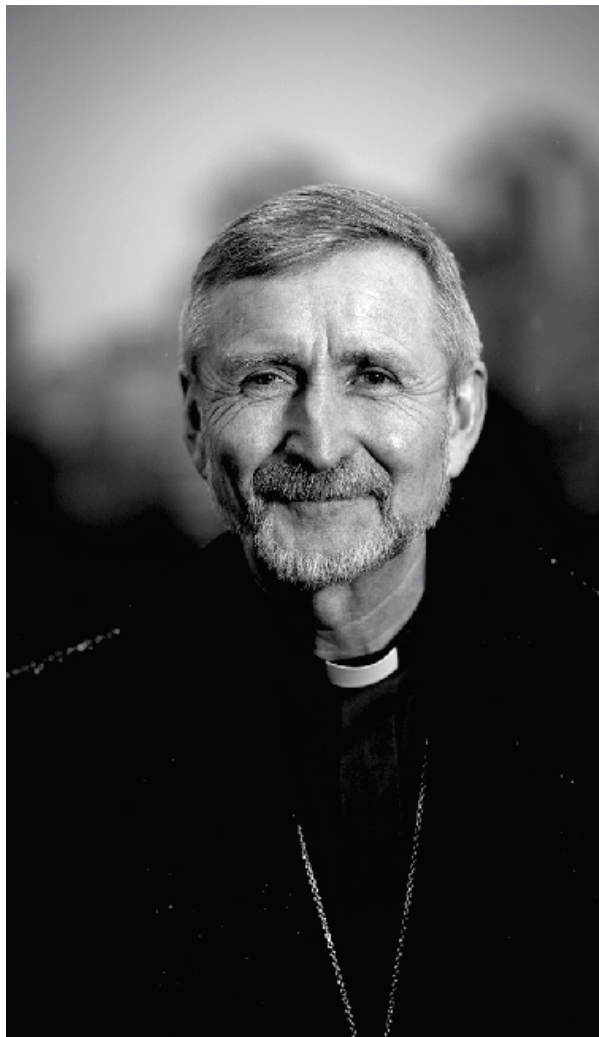
KANSKJE LIGGER biskopenes fortrinn i at de representerer en annerledeshet. At de er eksotiske, i bokstavelig forstand. At de representerer en tradisjon som vårt demokrati og styringssett i praksis forholder seg både selvstendig og uavhengig til. Biskoper kan med stor frimodighet henvise til at Gud har skapt jorden og menneskene som bor der, og at den derfor må vernes, det kan ikke en politiker.

Problemet med det eksotiske er at det kan fremstå som uforståelig, irrasjonelt og irrelevant. Ateist og professor Trond Nordby var tydeligvis av en annen mening i denne saken ettersom han uttrykte sin uforbeholdne støtte til at kirken setter velstand og klima på dagsorden.

Når også en sosialøkonom som Njål Kolbeinstveit seriøst argumenterer for at norsk levestandard og miljøet kan tjene på en lavere oljeutvinning, er det grunn til å si at biskopen i alle fall ser ut til å ha vært på riktig bane og i tillegg har gjort seg klart forstått. Kolbeinstveit konkluderer nemlig med at «mange faktorer kan tilseia at dei synsmåtene biskopen har teke opp

Bård Mæland
Professor og rektor ved misjons-
høgskolen

«Man kunne ganske naivt spørre seg om biskoper er utrustet med en annen form for fornuft eller moralsk ressurs, som gjør det viktig å høre deres mening,» skriver Bård Mæland. FOTO: TOMMY ELLINGSEN

kan setja oss i stand til å gjera betre val enn dei vi har gjort hittil».

BISKOPERS STILLINGSTAKEN til dagsaktuelle spørsmål har alltid vært omstridt. Også prinsipielle teologiske synspunkter kan tilsi at kirken bør holde seg lavt i det politiske terrenget, rett og slett fordi man

ikke besitter en fornuft og moral som går utover den enhver oppgående og samvittighetsfull samfunnsborger har tilgang til, men også fordi man ved å bli for konkret i samfunnsmessige spørsmål står i fare for å lede oppmerksomheten bort fra det oppdraget kirken er alene om i samfunnet: Å forkyn-

ne evangeliet om Jesus Kristus til tro og frelse.

NÅR KIRKEN likevel lar høre fra seg på «Torget», er det fordi man mener at det innebygd i en rekke saker reises så grunnleggende moralske spørsmål at man må kunne bidra med sine trosbaserte og tradisjonsbaserte perspektiver og verdier uten å bli detaljforeskrivende hva gjelder politiske løsninger. Kanskje er kirkenes rolle å minne om viktige verdier, mer enn å bidra med bedre og mer fornuft?

SLIKE DEBATTINLEGG er likevel noe langt mer enn «forkynnelse av ordet» til «folkets samvittighet». Det dreier seg om makt og iscenesetting, om fremtoning, hvem som sier hva, hvor det sies, hvordan det blir presentert og hvem som støtter synspunktene. I tilfellet «kirken og oljå», er det åpenbart at biskopen har hatt en mediestrategi for sitt budskap. At det ble en første side, hefter naturligvis bare Aftenbladet for. Men når kirkenes mann i oljefylket stikker hodet inn i oljefyren, bør man ikke forundres over at det blusser opp på førstesiden av Aftenbladet.

Det er naturligvis mye mer behagelig å la være å uttale seg om kontroversielle spørsmål og holde seg til lovsang og det trygge fellesskapet, enn å gå høyt på banen og utfordre både ONS-sjefer og de flere titusener som er ansatt i oljeindustrien. Folk kan jo bli støtt.

DET FINNES imidlertid også andre handlingsalternativer for kirken enn den offentlige stillingstagen. Forfatter og teolog Eivind Skeie har kommentert saken slik: «Hvis kriseperspektivet virkelig er så alvorlig og overhengende at tiden for refleksjon er forbi, er det tid for bønn og faste, bokstavelig talt. Og da må den norske kirkes biskoper og andre troende, om de mener dette, virkelig gå i spissen for dette.» At kirken som et sosialt og moralsk fellesskap, skal eksemplifisere sin egen overbevisning i form av endret livsstil og i liturgi, er en svært utfordrende oppfordring. Kanskje er det likevel «faste og bønn» som i det lange løp er kirkenes mektigste ord i offentligheten i kampen for global rettferd og bærekraftig miljø?

LIVSSYN

Tirsdager skriver:

BÅRD MÆLAND

MIE HIDLE

ARSHAD M. ALI

KJELL A. POLLESTAD

GINALENDE

RUNE MJØLHUS

Kanskje ligger biskopenes fortrinn i at de representerer en annerledeshet.